

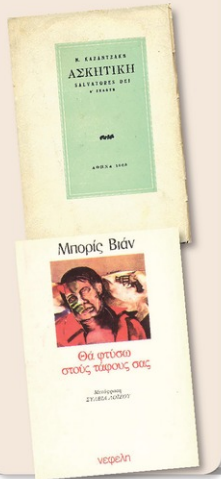
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΙΣΣΑ ΦΑΪΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΟ

Ποιηγαπημένα, ποιδιαθαμένα, βιβλία που μας διαμόρφωσαν ή μας στήριξαν σε δύσκολες στιγμές. Πρόσωπα της γραφής ξεφυλλίζουν την «αυτοβιογραφική» βιβλιογραφία τους.

Η αφροdisιακή ρίζα και η κοινωνική εμπλοκή συγκροτούν, εν πολλοίς, την αφηγηματική ύποσταση των πρωταγωνιστών του Βαγγέλη Ραποπούλου. Πρόσωπα που, κατά κανόνα, νιώθουν υπεράριθμα και παραγκωνισμένα, ασυμφιλίωτα με το παρελθόν τους, το σώμα τους, την κοινωνική τους ταυτότητα-χαρακτήρες που αποτυπώνουν, άλλοτε πлагίως κι άλλοτε μετωπικά, την αντιφατική, ανέμελη, ένοχη, τραγελαφική εντέλει μεταπολιτευτική καθημερινότητα. Ο σημερινός φιλοξενούμενος της στήλης μας με πλούσιο πεζογραφικό έργο και μακρά εμπειρία στα ερτζιανά, αλλά και δάσκαλος δημιουργικής γραφής ανακεφαλαιώνει με καθαρότητα τα βιβλία, τους συγγραφείς, τους λογοτεχνικούς ήρωες που τον διαμόρφωσαν ως αναγνώστη και ως συγγραφέα. **Μ.ΦΑΪΣ**

Το παρθενικό ταξίδι

► Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΡΑΠΟΠΟΥΛΟΥ**

Όταν ήμουν μικρός, στο σπίτι ενός θείου μου, έτυχε ν' ακούσω μια συζήτηση των μεγάλων για τον Καζαντζάκη. Μιλούσαν με θαυμασμό όχι για τη λογοτεχνική αξία του, αλλά για το πόσο ανατρεπτικός ήταν ο δημιουργός του «Τελευταίου πειρασμού», κρίνοντας από το ότι το κράτος και η επίσημη Εκκλησία τον πολεμούσαν. Αυτού του είδους η εκτίμηση που έδειχναν ο πατέρας μου και οι υπόλοιποι συγγενείς μου για έναν συγγραφέα, νομίζω ότι με σφράγισε για πάντα.

Αργότερα, γύρω στα δώδεκα με δεκατρία, γνώρισα ένα παιδί μεγαλύτερό μου που διάβαζε μανιωδώς Καζαντζάκη. Φοιτούσε σε δραματική σχολή και τα είχε με μια ξαδέλφη που μου μ' έφερνε ουρά στα ραντεβού τους. Όσο η ξαδέλφη μου έκανε τη δύσκολη, ο τύπος τής μιλούσε για τον συγγραφέα του «Ζορμπά» και της έφερνε στοίβες τα βιβλία του για να την καταπλήξει. Και ο μόνος που τα διάβαζε, ήμουν φυσικά εγώ.

Δεκαεπτά χρόνια ήξερα τον Καζαντζάκη απέξω κι ήθελα να γίνω συγγραφέας. Στο Γυμνάσιο έγραφα εκθέσεις σε μια αφόρητη, καζαντζακική δημοτική και μισούσα τον Παπαδιαμάντη. Και στα Νέα Ελληνικά η καλύτερη επίδοσή μου ήταν το δεκατρία. Πίστευα ότι η φιλολογίας μου, η καμένη η κυρία Κοντέση, με αντιπαθούσε επειδή αρνιόμουν την καθαρεύουσα. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι δεν υπήρξε ποτέ ιδιαίτερα καλός στο μάθημα της Εκθεσης.

Την εποχή εκείνη, βρήκα σ' ένα τεύχος «Εικονογραφημένης Ιστορίας» του πατέρα μου μια ζωγραφιά πολύχρωμη κι ένα άρθρο για την παλαιολιθική περίοδο. Ενα διαείλιδο γεμάτο δεινόσαυρους κι άλλα τέτοια τέρατα. Κι άρχισα να γράφω, σ' ένα μπλε σχολικό τετράδιο, ένα μυθιστόρημα επιστημονικής φαντασίας.

ΜΑΡΚΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

Γέμισα καμιά εξηνταριά σελίδες μ' ένα διαστημόπλοιο που φτάνει σ' έναν πλανήτη ο οποίος περνάει την παλαιολιθική του φάση. Και μετά δεν ήξερα προς τα πού να το πάω. Οπότε ανέβασα έναν ήρωα σ' έναν λόφο και τον έβαλα να λέει με δικά του λόγια την «Ασκητική» του Καζαντζάκη.

Αυτό ήταν το παρθενικό ταξίδι. Ακολούθησαν κι άλλα τετράδια, με τόνους από ποιήματα και μμησίες διηγημάτων που μου άρεσαν. Έκανα και κάτι απίθανες βαρβαρότητες, είχα μεταφράσει σε μια ανατριχιαστική, μαλλιάρη δημοτική τη «Γένεση», αλλά και διάφορα διηγήματα του Παπαδιαμάντη (γιατί, παρ' όλο που έλεγα ότι τον μισούσα, στο βάθος κάτι με τραβούσε στα κείμενά του, και αφού δεν μπορούσα να τον λατρεύω, πάλευα μαζί του). Ευτυχώς ή δυστυχώς, τα έκαψα ό' αυτά.

Ο Καζαντζάκης δεν ήταν ο πρώτος λογοτέχνης με τον οποίο κόλλησα. Εν αρχή ην ο Ιούλιος Βερν, και με θυμάμαι να ζητώ βιβλία του απ' τους δικούς μου, αντί γι' άλλο

δώρο. Κι έτσι, είχα από νωρίς ξεκολλάσει σχεδόν τα πάντα του δημιουργού του πλοίαρχου Νέμο. Όπως ξεκολλάει κι εφηβικά λαϊκά αναγνώσματα και κόμικς, από «Μικρό σερίφη» και «Μικρο Μάουρ» μέχρι αργότερα τον «Λούκυ Λουκ». Διαβάσματα που υπήρξαν για ολόκληρη τη γενιά μου καθοριστικά, όσο και οι ταινίες ή τα πρώτα τότε τηλεοπτικά σήριαλ, όπως ο αγαπημένος μου, ασπρόμαυρος «Φυγάς».

Εξίσου καθοριστικά υπήρξαν δύο βιβλία του πατέρα μου, που τα έκρυβε, προφανώς λόγω του ακατάλληλου για ανήλικους περιεχομένου τους. Ανατρεπτικά κι αυτά, αλλά προς την αντίθετη κατεύθυνση απ' τον σεξουαλικό ασκισμό του Καζαντζάκη. Με ώθησαν αρχικά στον αυτοκριτισμό, αφού πιο διαδραστικό είδος λογοτεχνίας απ' την πορνογραφία δεν υφίσταται. Και την ίδια στιγμή, φύτεψαν μέσα μου τον σπόρο που θα με οδηγούσε χρόνια μετά, ως συγγραφέα πια, σε ανάλογα μονοπάτια.

Το σοκαριστικό «Θα φτύσω στους τάφους σας», σε μια φτηνή, κακόγουστη έκδοση, απ' αυτές που βρίσκεις στα παθιαίρα καρτσάκια-βιβλιοπωλεία. Κάποιου Βέρνον Σάλιβαν: το ψευδώνυμο του Μπορίς Βιάν, υπό το οποίο δημοσίευσε διάφορα τολμηρά έργα του. Απ' τις σελίδες του έμελλε να διδαχτώ ότι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το σεξ τόσο για απόλαυση όσο και για εκδίκηση.

Και μια δευτερεύουσα της «Δολίτας» του μεγάλου Ναμπόκοφ, που έχω ακόμη στην κατοχή μου και που η μετάφραση του Ανδρέα Πάγκαλου (εκδόσεις Μινωταύρος, 1959) μου φαίνεται ανώτερη απ' όσες είδα έκτοτε. Η τρομερή, ασυναγώνιστη και αιωνίως αιρετική «Λολίτα», που ο απόηχος του τίτλου της στη δική μου «Λοιλά» εύχομαι να μην είναι το μοναδικό αποτέλεσμα της στην ψυχική και στη δουλειά μου.

Τελευταίο βιβλίο του Β. Ραποπούλου είναι η επανεκδοση του μυθιστορηματος «Χώσμε τον μπαμπού» (Κέδρος, 2017).